

Voorwoord bij Tweedehands kennis

Hoe zouden gedachten en opvattingen ontstaan? Bedenk je alles zelf, of neem je ideeën van anderen over? Is dat stelen, lenen of hergebruiken, interpreteren of je laten inspireren? Misschien kun je met die gedachten en opvattingen pas echt werken als ze een deel van jezelf zijn. Ze krijgen betekenis in een concrete situatie, waar je ze kunt gebruiken als gereedschap om een lastig vraagstuk aan te pakken. De miniaturen in deze bundel zijn stuk voor stuk oefeningen in het beter begrijpen van mijn eigen gedachten en opvattingen over leren en kennis ontwikkelen, opleiden en leidinggeven, en het werken in een kennismaatschappij. De dagelijkse voorvallen, die telkens het uitgangspunt vormen, zijn lichte voorwendsels voor een zelfonderzoek. Veel thema's hebben inmiddels een vaste plaats gekregen in mijn advieswerk, onderwijs en onderzoek. En het schrijven zelf, ook onder tijdsdruk, gaf achteraf steeds voldoening.

Het begin van 'Tweedehands Kennis' gaat terug naar 1985. Hanna Nathans was net overgestapt van het Rijks Opleidingsinstituut ROI naar Schouten en Nelissen en organiseerde een van de eerste congressen over bedrijfsopleidingen in de grote zaal van de Koningshof in Veldhoven onder de titel: *Opleidingsbeleid en Management*. Zij nodigde me uit om een bijdrage te leveren. Het was volgens mij een van de eerste keren dat ik een presentatie hield op een conferentie voor vakgenoten. De titel van mijn bijdrage was: Tweedehands Kennis. Later verwerkte ik dat thema opnieuw in een van de stukjes die ik schreef voor het Magazine Opleidingen. Ver voordat elk blad een eigen columnist moest hebben, zag redacteur Hanni Leenen mogelijkheden om een kort, beschouwend verhaaltje op te nemen. De teksten in dit boekje zijn voor een groot deel afkomstig uit die periode van 1996 - 1998, waarin ik iedere maand een thema rond opleiden, leren en ontwikkelen verkende.

Terugkijkend blijken deze miniaturen voor mij een belangrijke rol te hebben vervuld bij het beter leren begrijpen van het begrip kennis, het ontwikkelen van kennis en de toepassing daarvan in het werkveld. Voorbeelden daarvan zijn *Tweedehands kennis*, *Kennis te koop*, *Vervreemd vermogen*, en *Spannend op school*. Vaak is die kennis gekoppeld aan het omgaan met klanten en het organiseren van dienstverlening. De klantgerichtheid is een belangrijk onderwerp in *'Nen ascenseur drinkt geen bier*, *Koning Eenoog* en *Strandlunch*.

Mijn zorgen over de rol van managers daarbij duiken al vroeg op in *Slim zijn op bevel*, *Brief aan mijn zuster* en *Is management millenniumproof?* Dit laatste verhaal is verschenen in het nieuwjaarsnummer van 2000 in het tijdschrift van de Baak.

Er zijn ook teksten opgenomen die niet eerder zijn verschenen. Zo heeft het stukje *Voorjaar met gebreken* de deadline niet gehaald. Ik heb het wel gebruikt in een lezing bij het jubileumcongres van de NVO2, de Nederlandse Vereniging van HRD-professionals in Ontwikkelen en Opleiden. De vereniging heette toen NVvO. *Het zorgwekkend succes* en *Willem is het toetje* zijn ook nooit eerder gepubliceerd, maar ze vormen wel een mooie afsluiting van deze bundel.

Wat het boekje voor mij bijzonder maakt is dat ik Herman Gordijn heb kunnen verleiden om bij enkele verhalen een tekening af te beelden. Al ruim 25 jaar trekken we samen op. Hij tekent en schildert al meer dan 50 jaar en kan meedogenloos kijken. Veel van mijn eerder gepubliceerd werk legde hij ongelezen naast zich neer omdat er geen 'plaatjes' in stonden. De columns las hij echter met veel aandacht. Zelden ging er een de deur uit die zijn goedkeuring niet had gekregen. Het stukje *'Nen ascenseur drinkt geen bier* inspireerde hem zelfs tot enkele nieuwe tekeningen en een tweetal etsen, die ook in deze bundel zijn opgenomen. Wij kozen bij diverse verhaaltjes een tekening uit waarvan wij de sfeer in elkaars werk herkennen.

Het samenstellen van deze verzameling verschaftte veel plezier. Sommige verhalen zou ik nu weer willen schrijven. Andere blijken na zoveel jaren een voorspellende waarde te hebben gehad. Met die snelle ontwikkeling van kennis blijkt het soms wel mee te vallen.

December 2005

Joseph Kessels